

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Analýza příjmů a výdajů Středního odborného učiliště
elektrotechnického Plzeň, příspěvkové organizace**

**Analysis of Income and Expenditure of the Secondary Vocational
School of Electrical Engineering Pilsen, contributory Organization**

Černá Markéta

Plzeň 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

*„Analýza příjmů a výdajů Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň,
příspěvkové organizace“*

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 16. 4. 2019

.....

podpis autora

Poděkování

Touto cestou bych velmi ráda poděkovala doc. Ing. Janě Hinke, Ph.D. za odborné vedení, cenné teoretické i praktické rady a věcné připomínky, které mi byly věnovány v průběhu zpracovávání bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala vedoucí ekonomického oddělení Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň, příspěvkové organizace, Mgr. Lence Součkové, za ochotu a vstřícnost při poskytování informací zapracovaných do praktické části bakalářské práce a též za čas strávený při osobních konzultacích.

Obsah:

Úvod	7
1 Cíl práce a metodika řešení	8
2 Nástroje finanční analýzy.....	9
2. 1 Horizontální analýza dle účetních výkazů.....	10
2.1.1 Analýza absolutních ukazatelů.....	10
2.1.2 Rozvaha	11
2.1.3 Výkaz zisku a ztráty.....	11
2.2 Vertikální analýza dle účetních výkazů	11
2.3 Ukazatele likvidity	11
2.4 Ukazatele autarkie	12
2.5 Ukazatele aktivity	13
2.6 Ukazatele rentability	13
3 Charakteristiky příspěvkových organizací.....	15
3.1 Finanční hospodaření příspěvkové organizace	15
3.1.1 Fond odměn	16
3.1.2 Fond kulturních a sociálních potřeb.....	17
3.1.3 Rezervní fond ze zlepšeného výsledku hospodaření	18
3.1.4 Investiční fond	18
3.1.5 Fond reprodukce majetku	19
3.1.6 Peněžní prostředky získané vlastní činností	19
3.1.7 Peněžní prostředky získané z rozpočtu zřizovatele	20
3.2 Základní principy neziskové organizace	20
3.3 Řízení příjmů a výdajů v neziskové organizaci	21
3.4 Členění činností neziskové organizace	21
3.5 Majetek příspěvkové organizace.....	22
3.6 Financování neziskové organizace v oblasti školství	22

4 Představení nepodnikatelského subjektu	24
4.1 Základní ustanovení o organizaci	24
4.2 Předmět činnosti organizace	24
5 Praktická část – Výsledky horizontální a vertikální analýzy dle účetních výkazů.....	26
5.1 Horizontální analýza dle Rozvahy	26
5.2 Horizontální analýza dle Výkazu zisku a ztráty	28
5.2.1 Identifikace objemově nejvýznamnějších položek	29
5.3 Vertikální analýza dle Rozvahy	31
5.4 Vertikální analýza dle Výkazu zisku a ztráty	34
5.5 Výsledky poměrových ukazatelů.....	37
5.5.1 Ukazatele aktivity.....	37
5.5.2 Ukazatele rentability	38
5.5.3 Ukazatele likvidity	39
5.5.4 Srovnání autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice.....	40
5.5.5 Přepočet autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice na jednoho žáka	42
6 Vyhodnocení efektivnosti finančního řízení a návrhy možných řešení	43
7 Závěr	45
8 Seznam použitých tabulek	47
9 Seznam použitých obrázků	48
10 Seznam použitých zkratk	49
11 Seznam použitých zdrojů	51

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala analýzu příjmů a výdajů nepodnikatelského subjektu, protože již léta pracuji ve Středním odborném učilišti elektrotechnickém Plzeň, příspěvkové organizaci. Zároveň dálkově studuji na Západočeské univerzitě v Plzni podnikový management a chtěla bych znalosti získané studiem problematiky financování a finančních zdrojů nepodnikatelských subjektů uplatnit v rámci svého zaměstnání.

I když jsou neziskové organizace samostatné subjekty, hrají velmi podstatnou roli v ekonomické oblasti každého státu. Svými aktivitami a rozvojem přispívají k tvorbě HDP, jsou zdrojem nových pracovních příležitostí, rozvíjí společenské vztahy a svými veřejně prospěšnými aktivitami vytváří velmi pozitivní dopad a efekt pro společnost. Neziskové organizace jsou zřizovány za účelem uspokojování potřeb svých členů nebo celé společnosti, ne za účelem dosažení zisku. Posláním neziskové organizace je zajištění služeb, které stát či trh nedokáže zajistit.

A právě problematika zajišťování veřejných statků se stává v poslední době velmi diskutovaným tématem. Roste veřejný zájem o služby poskytované neziskovým sektorem, hodnotí se kvalita, udržitelnost atd. A proto si myslím, že zpracování tématu bakalářské práce na právě tuto, v současnosti často diskutovanou problematiku, bude přínosem pro moji budoucí práci i sledované subjekty.

1 Cíl práce a metodika řešení

Cílem bakalářské práce bude:

- identifikovat hlavní (objemově nejvýznamnější) položky příjmů a výdajů, a charakterizovat jejich poměr k celku,
- identifikovat příjmové a výdajové položky s velkou mírou kolísavosti, tzn. takové, které se odchyľují 10 % a více ve srovnání s předchozím rokem a navrhnout prostředky bránící kolísavosti,
- vypočítat a komparovat míru autarkie vybraného subjektu Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň, příspěvkové organizace, se subjektem stejného zaměření Střední škola elektrotechnická a energetická Sokolnice, příspěvkové organizace.
- vypočítat a komparovat míru běžné likvidity, okamžité likvidity a pohotovostní likvidity vybraného subjektu Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň, příspěvkové organizace, se subjektem stejného zaměření Střední škola elektrotechnická a energetická Sokolnice, příspěvkové organizace.

Uvedené cíle budou zpracovány pomocí nástrojů a metod používaných při řízení příjmů a výdajů. K výpočtu vybraných ukazatelů finanční analýzy budou vybrány dva subjekty:

- stejného zaměření,
- velikosti,
- se srovnatelným počtem žáků.

Bakalářská práce bude tedy koncipována do dvou částí. První část práce bude primárně zaměřena na analýzu příjmů a výdajů Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň a v druhé části bude proveden výpočet a komparace míry autarkie a likvidity SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice. Veškerá data budou čerpána z účetních dokladů výše uvedených subjektů ve zvoleném období 2014-2018. Aby data byla věrohodně srovnatelná, bude finanční analýza hodnocena především za období 2016-2018.

2 Nástroje finanční analýzy

V neustále se měnícím ekonomickém a konkurenčním prostředí dochází i ke změnám ve firmách, které jsou tohoto prostředí součástí. A proto se žádná úspěšná firma při svém hospodaření neobejde bez rozboru finanční situace – *finanční analýzy*.

Finanční analýza představuje systematický rozbor získaných dat, která jsou obsažena především v účetních výkazech. Zahrnuje v sobě hodnocení firemní minulosti, současnosti a předpovídání budoucích finančních podmínek. Hlavním smyslem finanční analýzy je připravit podklady pro kvalitní rozhodování o fungování podniku.[10]

Finanční analýza ve veřejném sektoru má však určitá specifika. Existence příspěvkových organizací je založena na základním pilíři financování – *na rozpočtu*.

K tomu má organizace ještě možnost vykonávat doplňkovou činnost, která může být provozována za účelem využití majetku organizace a odbornosti zaměstnanců, vše v souladu se zřizovací listinou. Cílem doplňkové činnosti je zisk, který může být využíván na podporu činnosti hlavní.[7]

Dle Mockovčiakové a kol. mezi nejvýznamnější zdroje dat finanční analýzy patří:

- účetní data (Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty, Příloha v účetní závěrce, případně Výkaz o peněžních tocích)
- ostatní data čerpaná z vnitřních směrnic a pokynů, instrukcí, vlastní a další statistiky
- externí data z údajů ze státní statistiky, z odborného tisku, internetu
- vnitropodnikové účetnictví
- výroční zprávy [3]

2.1 Horizontální analýza dle účetních výkazů

Horizontální analýza sleduje vývoj veličiny v čase, přičemž se uvádí absolutní i relativní změna. Analýza porovnává jednotlivé položky v řádcích, tzn. horizontálně.

Základní informace pro zpracování finanční analýzy se nacházejí v těchto výkazech finančního účetnictví:

- rozvaha – zachycuje majetek organizace ze dvou hledisek:
 - hledisko konkrétního majetku – z jakých položek se majetek skládá,
 - hledisko zdrojů – jaký byl původ konkrétních forem majetku
- výkaz zisku a ztráty – vysvětluje proces tvorby zisku,
- výkaz o peněžních tocích – zobrazuje změny zůstatků peněžních prostředků tvořící součást aktiv

Neziskové organizace mají svá specifika i v rámci finanční analýzy, kterou je proto nutné upravit tak, aby poskytovala pouze relevantní informace pro potřeby příspěvkových organizací. Úprava se týká zejména ukazatelů rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti. Finanční analýza zahrnuje kromě poměrových ukazatelů také horizontální a vertikální analýzu účetních výkazů, tj. rozvahy a výsledovky.

2.1.1 Analýza absolutních ukazatelů

Absolutními ukazateli jsou takové údaje, které pro potřebu hodnocení není nutné upravovat. Používají se přímo k rozboru vývojových trendů a k rozboru procentnímu, tj. jsou to přímo jednotlivé položky účetních výkazů.

- Rozbor vývojových trendů – metoda posuzuje změny absolutních ukazatelů v čase. Lze porovnávat vývoj jednotlivých položek účetních výkazů za několik let a zároveň z tohoto vývoje odvodit pravděpodobnou výši určité položky do budoucnosti. Do budoucího vývoje je nutné zahrnout všechny objektivně předpokládané změny (např. předpokládané procento inflace, avizované úpravy cen energií nebo výsledky z provedené marketingové studie).

- Procentní rozbor – metoda spočívá v převedení hodnot v absolutních hodnotách na relativní procentní vyjádření. Jako základ, tj. 100 % se zvolí např. součet aktiv, pasiv nebo tržeb. Ostatní bilanční položky se vztahují k této základně.

2.1.2 Rozvaha

Rozvaha je nejdůležitějším účetním výkazem. Dělí se na aktiva (stálá a oběžná) a pasiva (vlastní kapitál a cizí zdroje). Problémem rozvahy je, že nepracuje s časovou hodnotou peněz a neinformuje o dynamice společnosti.

2.1.3 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztrát zachycuje výnosy a náklady dosažené v určitém období, které ovlivnily výsledek hospodaření.

2.2 Vertikální analýza dle účetních dokladů

Vertikální analýza sleduje strukturu účetních výkazů ve stejném časovém okamžiku, tedy relativní podíl položky rozvahy či výsledovky k určité základně. Jednotlivé položky výkazů se vyjadřují jako procentní rozdíl získaný dělením položky výkazu a jednoho procenta z příslušné základny. Tento rozbor je prováděn shora dolů, tzn. vertikálně.

2.3 Ukazatele likvidity

Likvidita je schopnost podniku dostát svým závazkům. Obecný vzorec pro výpočet likvidity je poměr toho, čím je možno platit s tím, co je nutno platit.[13]

* **Běžná likvidita** – vyjadřuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky, používá se k měření krátkodobé platební schopnosti. Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím je více pravděpodobné, že bude platební schopnost zachována. Optimální hodnota ukazatele je v rozmezí 1,5 – 2.

$$\text{Běžná likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky} \quad (1)$$

* **Pohotová likvidita** – oproti běžné likviditě je v čitateli zmenšena o hodnotu zásob. Pro věřitele je optimální hodnota vyšší než 1. Organizace v případě velké výše oběžných aktiv neproduktivně využívá vložené prostředky a negativně ovlivňuje rentabilitu. Optimální hodnota ukazatele je v rozmezí 1 – 1,5.

$$\text{Pohotová likvidita} = \text{oběžná aktiva} - \text{zásoby} / \text{krátkodobé závazky} \quad (2)$$

* **Okamžitá likvidita** – měří schopnost organizace hradit své splatné závazky.

Optimální hodnota ukazatele je 0,9 - 1.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \text{peněžní prostředky} / \text{krátkodobé závazky} \quad (3)$$

2.4 Ukazatele autarkie

Autarkie vyjadřuje míru soběstačnosti neziskové organizace. Míru autarkie lze posuzovat ze dvou pohledů:

– na bázi výnosů a nákladů,

- na bázi příjmů a výdajů.

***Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů** – vyjadřuje míru, v jaké je nezisková organizace soběstačná z hlediska pokrytí nákladů hlavní činnosti dosaženými výnosy. Za pozitivní lze považovat výsledek 100 %, při nižších hodnotách je krytí nákladů nedostatečné.

$$AHV-H\check{C} = (VH\check{C} / NH\check{C}) * 100 \quad (4)$$

kde: $AHV-H\check{C}$ autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

$VH\check{C}$ výnosy z hlavní činnosti

$NH\check{C}$ náklady na hlavní činnost

* **Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů** – vyjadřuje, zda byly příjmy produkovány v míře adekvátní pokrytí výdajů, či nikoli. Ukazatel je vázán na tok peněžních prostředků, přičemž může být konstruován při zahrnutí pouze provozních (neinvestičních) toků, investičních toků nebo celkových (investičních i neinvestičních) toků.

$$ACF = (P / V) * 100, \text{ resp. } ACF = (PNI / VNI) * 100 \quad (5)$$

kde: ACF celková autarkie na bázi příjmů a výdajů

P příjmy

V výdaje

PNI neinvestiční (provozní) příjmy

VNI neinvestiční (provozní) výdaje

2.5 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity posuzují efektivnost činnosti organizace a využití zdrojů a schopnost manažerů hospodařit s majetkem společnosti. Ukazatele lze sestavit ve dvou podobách jako rychlost obratu nebo dobu obratu. Za příznivé se považuje, pokud dochází k růstu ukazatele obratu a k poklesu ukazatele doby obratu.

* **Obrat kapitálu** – udává, kolikrát se vrátí kapitál vložený do činnosti pomocí stanoveného ocenění produkce. Cílem je maximalizace hodnot celkového kapitálu během roku.

$$\text{Obrat kapitálu} = \text{výnosy} / \text{celkový kapitál} \quad (6)$$

* **Doba obratu pohledávek (DOP)** – vyjadřuje průměrný počet dní, během nichž trvají pohledávky za odběrateli (do doby splatnosti). Žádoucí je pokles ukazatele.

$$\text{DOP} = \text{průměrné pohledávky} / (\text{celkové výnosy} / 360) \quad (7)$$

* **Rychlost obratu zásob (ROZ)** – udává výkonnostní aktivitu v oblasti zásob a nákladů, tj. kolik nákladů se váže na průměrnou hodnotu zásob, tedy kolikrát náklady převyšují zásoby. Cílem je maximalizace hodnoty ukazatele.

$$\text{ROZ} = \text{celkové náklady} / \text{průměrná hodnota zásob} \quad (8)$$

2.6 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability vyjadřují schopnost organizace zhodnotit vložené prostředky. Lze je vypočítat jako poměr zisku ke zdrojům, které byly vynaloženy na jeho dosažení. Pro neziskové organizace je cílem hlavní činnosti vyrovnanost nákladů a výnosů, cílem doplňkové činnosti je zisk.

* **Rentabilita nákladů doplňkové činnosti** – poměřuje užitiný efekt v podobě zisku s prostředky, které bylo nutné vynaložit na jeho tvorbu. Nákladová rentabilita se řadí k nejpřísnějším ukazatelům efektivnosti. Snahou je maximalizovat hodnotu ukazatele. V případě záporných hodnot je vhodné od doplňkové činnosti upustit, neboť zisk z doplňkové činnosti by měl podporovat hlavní činnost organizace.

$$RND\check{C} = (VHDC\check{C} / NDC\check{C}) * 100 \quad (9)$$

Kde: $VHDC\check{C}$ výsledek hospodaření doplňkové činnosti

$NDC\check{C}$ náklady doplňkové činnosti

* **Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti** – vyjadřuje procentuální míru, v níž je ztráta hlavní činnosti uhrazena ziskem doplňkové činnosti.

$$Z = (zisk DC\check{C} / ztráta HC\check{C}) * 100 \quad (10)$$

* **Variátor celkových nákladů** – vyjadřuje vztah dynamiky vývoje celkových a výnosů. Je-li hodnota variátoru větší než 1, je dynamika růstu nákladů vyšší a je nutné zajistit dodatečné zdroje příjmů. Je-li hodnota variátoru menší než 1, lze rozšířit rozsah produkce.

$$VarN = ((N_{t+1} - N_t) / N_t) / ((V_{t+1} - V_t) / V_t) \quad (11)$$

kde: N_{t+1} celkové náklady v období t+1,

N_t celkové náklady v období t,

V_{t+1} celkové výnosy v období t+1,

V_t celkové výnosy v období t.

3 Charakteristiky příspěvkových organizací

Jednou z forem neziskových organizací jsou i příspěvkové organizace. Jsou zřizovány pro takové činnosti, které jsou většinou neziskové a jejich rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Příspěvkové organizace jsou součástí veřejného sektoru. Provádějí činnosti, které nelze provozovat na principech samofinancování nebo neziskovosti. Poskytují služby za nižší dotované ceny, než jsou skutečné náklady, případně některé služby poskytují zdarma.

Příspěvkové organizace patří podle §1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví mezi vybrané účetní jednotky. Vybrané účetní jednotky jsou při vedení účetnictví povinny dodržovat České účetní standardy č. 701 a 710, kterými Ministerstvo financí ČR upravuje a sjednocuje účetní postupy. [1]

Příspěvkové organizace jsou právnické osoby veřejného práva, které zřizuje stát nebo územní samosprávný celek (kraj nebo obec). Vznikají a zanikají rozhodnutím zřizovatele, jejich hospodaření se řídí zákonem. Zřízení příspěvkové organizace územním samosprávným celkem je zcela v kompetenci příslušného zastupitelstva. Povinností zřizovatele je vydat zřizovací listinu, kterou přenáší na příspěvkovou organizaci povinnosti a část práv k majetku obce (kraje) a finančním prostředkům obce (kraje).

Je však třeba zdůraznit, jak uvádí Mockovčiaková a kol., že i přesto, že obecnou charakteristikou řízení příspěvkové organizace je její vysoká úroveň samostatnosti, je příspěvková organizace jednoznačně ve svém konání a rozhodování podřízena vůli zřizovatele. Na druhou stranu i sám zřizovatel je ve svém rozhodování limitován zákonem. Zákon nepředepisuje či nepřikazuje obci (kraji), na jaké účely má prostředky svého rozpočtu použít nebo jak užívat majetek ve svém vlastnictví. Přikazuje však způsoby právoplatného rozhodování orgánů obce či kraje prostřednictvím zastupitelstva a rady, a taktéž i obecné povinnosti příspěvkové organizace k majetku zřizovatele. [3]

3.1.Finanční hospodaření příspěvkové organizace

Neziskové organizace potřebují pro naplnění svého poslání zabezpečit finanční zdroje v dostatečné výši a ve vhodné struktuře. Financování neziskových organizací má svá specifika, která vyplývají z jejich neziskového postavení ve společnosti. V mnohých oblastech je jedinečné a inovativní, spojuje v sobě prvky ekonomické, sociální, finanční,

marketingové i společenské. Zákonitosti financování určují vztah k neziskovým organizacím a jejich chování ve vztahu klient – nezisková organizace – financující orgán.

Hlavní zásady finančního řízení a hospodaření v nevýdělečné sféře jsou založeny na principu tzv. „3E“, tj. Economy (hospodárnost), Efficiency (účelnost) a Effectiveness (efektivita).

Širší rozšíření principu „3E“ je možné z pohledu existence neziskových organizací dále specifikovat na „6E“, tj. o další ne méně podstatné faktory a to: Equity (spravedlnost), Environment (prostředí) a Ethics (etika).[7]

Peněžní prostředky, se kterými příspěvková organizace hospodaří jsou získávány

- z hlavní činnosti,
- ze státního rozpočtu od zřizovatele,
- z vlastních fondů,
- z darů od fyzických a právnických osob
- ze zahraničí, včetně prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu Evropské unie,
- jinou nebo doplňkovou činností. [5]

Během své činnosti hospodaří příspěvková organizace s peněžními prostředky uloženými ve svých fondech. Základní postupy účtování účetních případů na účtech fondů jsou stanoveny Českým účetním standardem č. 704.[5] Ze zákona má příspěvková organizace povinnost vytvářet: rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření, fond kulturních a sociálních potřeb, fond odměn a fond reprodukce majetku (investiční fond). Tvorba a správa fondů pro příspěvkové organizace je upravena v zákoně č. 250/2000 Sb., rozpočtová pravidla územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Jejich tvorba se z hlediska tohoto zákona odvíjí od zlepšeného výsledku hospodaření. Zůstatky uvedených fondů se na konci roku nepřevádí do rozpočtu zřizovatele, ale převádí se do roku následujícího.

3.1.1 Fond odměn

V případě, že příspěvková organizace vykazuje zlepšený výsledek hospodaření, tj. zisk, vytváří fond odměn, a to do výše 80 %, nejvýše však do výše 80 % stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Po schválení výsledku hospodaření zřizovatelem

organizace provede tvorbu odměn a přednostně z něj hradí případné překročení prostředků na platy. Stanovená výše se zjišťuje zvláštním právním předpisem. Dále je fond určen na případné odměny zaměstnancům.[5]

Je také možné, že zřizovatel nemusí do fondu odměn přidělit žádné prostředky, a to i v případě zlepšeného výsledku hospodaření. V praxi se to děje především v případech, kdy fond odměn není dostatečně využíván a dochází pouze k hromadění prostředků bez jejich využití. V takovém případě dávají zřizovatelé přednost přidělu do rezervního fondu.

3.1.2 Fond kulturních a sociálních potřeb

„Fond kulturních a sociálních potřeb slouží ke kulturnímu a sociálním rozvoji zaměstnanců a na uspokojování kulturních, zdravotních, sociálních, rekreačních, sportovních a jiných potřeb zaměstnanců organizace. Tvorbu, použití a hospodaření s tímto fondem upravuje vyhláška ministerstva financí o fondu kulturních a sociálních potřeb. Je určen pro pracovníky s trvalým pracovním poměrem, či důchodce, kteří při prvním odchodu do starobního či plného invalidního důchodu pracovali v příspěvkové organizaci. V nepeněžní formě jsou poskytovány příspěvky na stravování, rekreaci, kulturní a tělovýchovné akce. V peněžní formě se pak poskytují sociální výpomoci, půjčky a dary při životních a pracovních výročích. Tento fond je tvořen základním přídělem, tj. z rozpočtu z běžného roku, a činí 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a odměny za pracovní pohotovost, dále je tvořen ze splátek půjček na bytové účely, z náhrad škod a pojistných plnění od pojišťovny za majetek pořízený z fondu, peněžních a jiných darů, příjmů z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení.“ [5]

Organizace se řídí vyhláškou č. 114/2002 Sb., vyhláška o fondu kulturních a sociálních potřeb, která vymezuje přesná pravidla a upravuje výši tvorby tohoto fondu. Fond se tvoří výhradně z nákladů základním přídělem. Vyhláška o fondu kulturních a sociálních potřeb nepovoluje tvorbu fondu přídělem ze zlepšeného výsledku hospodaření. [5].

Organizace si může vytvořit vlastní směrnici v návaznosti na uvedenou vyhlášku uvádějící rozpočet na jeho postupné čerpání, které je předem odsouhlasené a schválené vedením organizace. Fond je vytvářen a rozpočtován samostatně na každý rok.

3.1.3 Rezervní fond ze zlepšeného výsledku hospodaření

Jak již z názvu vyplývá, rezervní fond příspěvkové organizace je tvořen zejména ze zlepšeného výsledku hospodaření, tj. zisku. Dále je fond tvořen z přijatých peněžních darů a z dotací, které plynou z rozpočtu Evropské unie (EU) a státního rozpočtu. Rezervní fond je vytvářen k dalšímu rozvoji činnosti organizace, k časovému překlenutí případného dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě ztráty organizace za minulá období, k úhradě vzniklých sankcí uložených v případě porušení rozpočtové kázně, či k posílení investičního fondu výhradně se souhlasem svého zřizovatele.[5]

Organizace tvoří rezervní fond zejména k úhradě případné ztráty výsledku hospodaření hlavní a hospodářské činnosti a rozvoj činnosti organizace.

Co se týká jednotlivých způsobů použití, jsou celkem jednoznačné, výjimkou je další rozvoj činnosti příspěvkové organizace, který je naopak velmi obecný. Lze do něj zahrnout převážnou většinu běžných případů využití rezervního fondu, čímž by mělo být eliminováno možné použití rezervního fondu v rozporu s právní úpravou. Navíc je tady dán značný manévrovací prostor pro případné schvalování konkrétního užití ze strany zřizovatele. Je potřeba zdůraznit, že činností, která má být rozvíjena, je myšlena činnost vymezená zřizovací listinou.

Lze tedy konstatovat, že rezervní fond má plnit motivační funkci k lepšímu hospodaření příspěvkové organizace.

3.1.4 Investiční fond

„Zdrojem investičního fondu u organizací, jejichž zřizovatelem je územní samosprávný celek, jsou odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku dle schváleného odpisového plánu ze zákona o účetnictví, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, výnosy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku, dary od jiných subjektů určených k investičním účelům, výnosy z prodeje majetku ve vlastnictví organizace a převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Fond je používán zejména k financování investičních výdajů, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k financování údržby a oprav majetku, který organizace používá pro svoji činnost“.[5]

K tomuto tématu Maderová a kol. také uvádějí: “příspěvkové organizace též hospodaří:

- s dotací na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie, včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů,
- s dotací na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a programu švýcarsko-české spolupráce.“ [2]

3.1.5 Fond reprodukce majetku

Fond reprodukce majetku se u příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu tvoří z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z přídělu ze zlepšeného výsledku hospodaření a výnosů z prodeje dlouhodobého movitého hmotného a nehmotného majetku. [5]

Takto nabytých prostředků fondu organizace používá na financování technického zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, k úhradě přijatých úvěrů a jako doplňkové zdroje financování oprav a udržování hmotného i nehmotného, dlouhodobého i krátkodobého majetku.

Příspěvková organizace může při bezúplatném převodu nemovitého majetku na organizační složku státu nebo na příspěvkovou organizaci současně převést z fondu reprodukce majetku prostředky ve výši opravek vytvořených k tomuto majetku. [5]

3.1.6 Peněžní prostředky získané vlastní činností

Příspěvková organizace zajišťuje činnosti, které jsou vymezené ve zřizovací listině jako účel jejího zřízení. Má však možnost také provádět doplňkovou činnost.

Zisk z doplňkové činnosti může použít ve prospěch své hlavní činnosti, popřípadě jí může zřizovatel povolit jiné využití tohoto zdroje. [15]

Finanční prostředky získané vlastní činností jsou v poměru k prostředkům nutným pro zabezpečení své činnosti zpravidla nižší.

3.1.7 Peněžní prostředky získané z rozpočtu zřizovatele

Finanční hospodaření příspěvkové organizace je závislé na výši příspěvku z rozpočtu zřizovatele. Příspěvková organizace musí každoročně sestavit návrh rozpočtu a předložit jej ke schválení zřizovateli. Rozpočet musí být vyrovnaný i po zahrnutí příspěvku od zřizovatele, musí obsahovat závazné ukazatele, kterými jsou neinvestiční prostředky celkem, platy, ostatní osobní náklady a počet pracovníků. Musí obsahovat pouze náklady a výnosy, které bezprostředně souvisí s předmětem hlavní činnosti. Zřizovatel návrh rozpočtu posoudí a po schválení poskytne příspěvkové organizaci příspěvek na provoz, který organizace použije na úhradu provozních činností, na údržbu, na energie a opravy.

3.2 Základní principy neziskové organizace

Nezisková organizace není založena za účelem zisku, proto nemohou být vytvořené příjmy nebo zisk použity k obohacení vlastníků organizace a jejích členů. Všechny příjmy musí být použity na úhradu nákladů činností souvisejících s naplňováním poslání organizace. To je hlavní odlišnost od podnikatelského sektoru. U neziskových organizací je vhodné respektovat podmínku transparentnosti alokace a získávání zdrojů, hlavně z hlediska pozitivního vnímání dárců a veřejnosti. Organizace by měla být schopna kdykoliv prokázat původ svého financování, účelnost použití prostředků a neziskový princip hospodaření. Měla by zabezpečit, aby byl dárcem nebo donátorem pravidelně informován o čerpání a použití svých financí, např. prostřednictvím tiskových zpráv, informací na webových stránkách nebo ve výroční zprávě. [12]

Dle Otrusinové a Kubíčkové se neziskovostí rozumí ta skutečnost, že jakýkoliv dosažený zisk neboli přebytek hospodaření by měl být použit pro další činnost a rozvoj dané organizace. [7]

Neziskové organizace mají samozřejmě řadu dalších definic, z nichž některé jsou zde pro upřesnění uvedeny:

Neziskové organizace jsou organizace, které poskytují obecně prospěšné služby a nejsou provozovány za účelem zisku. Příkladem jsou centra péče o děti, umělecká centra, sousedská sdružení, zdravotní centra a sportovní kluby. Veškeré zisky musí jít zpět do služeb, které organizace poskytuje a nesmí být rozdělovány členům, ani když organizace ukončí svou činnost. [18]

Neziskové instituce jsou právnické nebo sociální subjekty vytvořené za účelem obecně prospěšných služeb, jejichž status jim neumožňuje vytvářet zisk pro zřizovatele, které je vytvářejí, kontrolují nebo financují. [19]

Dle Plamínka a kol. je základním předpokladem neziskové organizace důvěryhodnost a finanční otevřenost. Důvěryhodnost značí zájem lidí o to, jak byly investované peníze použity. Finanční otevřenost pak schopnost organizace kdykoliv jasně a zřetelně prokázat použití financí a majetku, které jsou v souladu s cíli organizace. [9]

Tetřevová definuje neziskové organizace jako „organizace, které nebyly založeny či řízeny za účelem podnikání. Jsou to organizace, o jejichž činnosti je jiný zájem, ať už státu, společnosti, či určité skupiny lidí. Tyto organizace působí v rámci neziskového sektoru, a to jak veřejného, tak i soukromého.“ [14]

3.3 Řízení příjmů a výdajů v neziskové organizace

Příjmy jsou v této oblasti nenávratné přírůstky peněžních prostředků, přijatých darů a dotací. Příjmy představují změnu hodnoty finančního aktiva nabytím za úplatu (nákupem), zvýšení hotovosti v pokladně nebo prostředků na bankovních účtech apod.“ [11]

Naproti tomu výdaje jsou nenávratné platby týkající se kapitálových i běžných záměrů organizace. Vyjadřují úbytek peněžních prostředků v pokladně nebo na bankovním účtu.

3.4 Členění činnosti neziskové organizace

Hlavní činnost je veřejná služba, za jejímž účelem byla příspěvková organizace zřízena. Tato činnost není živnostenským podnikáním, neboť by nebyla splněna podmínka neziskovosti. Doplnková činnost je činnost obdobného zaměření jako činnost hlavní, ale jejím poskytováním může příspěvková organizace získat příjem. Jejím účelem je co nejlepší využití veškerého ekonomického potenciálu příspěvkové organizace, který má ve svěřeném majetku i v odborné způsobilosti svých pracovníků, přičemž tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních účelů, pro které byla příspěvková organizace zřízena. Sleduje se odděleně. Příjem z doplnkové činnosti kryje ztrátu hospodaření z hlavní činnosti a snižuje tak finanční zatížení zřizovatele, který poskytne příspěvek na činnost příspěvkové organizace snížený o zisk z doplnkové činnosti. Nemělo by se stát, aby doplnková činnost začala převažovat nad činností hlavní. Pokud produkuje příspěvková

organizace zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti. Zřizovatel však může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje. V případě, že zřizovatel své příspěvkové organizaci v její zřizovací listině vymezil okruhy doplňkové činnosti, učinil tak s vědomím, že tato doplňková činnost nebude ztrátová, ale naopak se sníží neziskovost z hlavní činnosti. Proto má použití zisku doplňkové činnosti pro činnost hlavní přednost.

3.5 Majetek příspěvkové organizace

Majetek, se kterým příspěvková organizace hospodaří a který spravuje, je majetek svěřený zřizovatelem této organizaci k hospodaření. Jeho rozsah musí být uveden ve zřizovací listině, kde jsou rovněž vymezena majetková práva, která příspěvkové organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel svého zřízení.

3.6 Financování neziskové organizace v oblasti školství

Školství je ve většině zemí světa považováno za jednu z prioritních povinností státu. Vzdělání občanů se stává důležitým zájmem státu, neboť růst kvalifikované pracovní síly přispívá k mobilitě a flexibilitě pracovní síly a tím i k rozvoji celé ekonomiky. Důvodů pro zahrnutí vzdělání mezi statky poskytované nebo financované státem je několik. Za hlavní argumenty pro státní zásahy ve školství lze považovat externality vzdělání, tržní selhání na trhu se vzděláním, umožnění přístupu ke vzdělání i sociálně slabším skupinám obyvatel.[6]

Převážná část školství je financována prostřednictvím veřejných rozpočtů. Velký vliv na kvalitu vzdělávání v jednotlivých školských zařízeních má dostatek finančních prostředků, které má provozovatel školského zařízení v daný okamžik k dispozici. Financování školství probíhá za pomoci finančních prostředků, které jsou přiděleny z kapitoly 333 státního rozpočtu Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT).

Druhým základním zdrojem finančních prostředků pro školství jsou příspěvky obcí a měst na jejich hospodářský provoz. Obce získávají finanční prostředky ze státního rozpočtu jako účelovou neinvestiční dotaci. Tyto prostředky doplňují ze svých zdrojů a financují jimi místní školství. Na financování některých vzdělávacích zařízení se také podílejí EU či určitá ministerstva. Financování školství probíhá u jednotlivých druhů školských zařízení odlišně. [8]

Školy, zřízené jako příspěvkové organizace, se musí řídit zákony a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu. Hlavním příjmem školy jsou dotace, které poskytuje ze svého rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím příslušného odboru školství krajského úřadu. Mezi další zdroje patří fondy. Škola si odepisováním hmotného investičního majetku zajišťuje zdroj finančních prostředků na nákup či realizaci investic, pokud příslušné prostředky nezíská od svého zřizovatele. Jestliže má škola zlepšený hospodářský výsledek, může si zisk nechat pro svoji činnost do dalšího období, aniž by se o tuto částku krátily přidělené prostředky pro další rok. Škola může vykonávat doplňkovou činnost, pokud není vykonávána na úkor jejího poslání. Ze zisku pak dotuje příslušné fondy.

4 Představení nepodnikatelského subjektu

Obrázek č. 1 – Logo SOUE Plzeň

Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň představuje školu komplexního typu s teoretickou a praktickou výukou středního vzdělání se zaměřením na elektrotechniku, elektroniku, instalace, informační a automatizační techniku.

Zdroj: www.souepl.cz

Škola vznikla 1. 7. 1999 sloučením dvou učilišť, SOU energetického a SOU č. 4 v Plzni. Absolventi se uplatňují v elektrotechnických a ICT profesích. Škola nabízí vzdělání ve čtyřech studijních oborech s maturitou, tříletých učebních oborech s výučním listem a dále umožňuje uchazečům denní i dálkové nástavbové studium.

4.1 Základní ustanovení o organizaci

Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň je řízeno Plzeňským krajem a od roku 2005 je zařazeno v rejstříku škol a školských zařízení.

Právní forma: Příspěvková organizace dle zákona 250/2000 Sb.

Statutárním orgánem školy je ředitel, který je jmenován a odvoláván Krajským úřadem Plzeňského kraje. Organizace vystupuje v pracovně právních vztazích svým jménem a má odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Zástupcem statutárního orgánu je zástupce ředitele pro teoretickou výuku. Zastupuje ředitele v jeho nepřítomnosti v plném rozsahu jeho řídicí činnosti.

4.2 Předmět činnosti organizace

Škola provádí činnost podle ustanovení zřizovací listiny. Hlavní účel a předmět činnosti je vymezen zněním zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V rámci doplňkové činnosti podle § 18 a odst. 2 zákona č. 109/1964 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), provádí škola kapacitami, jež současně využívá k přípravě mládeže

na povolání nebo v době, kdy neslouží tomuto účelu, kdy nenarušují přípravu na povolání, dále zejména tyto činnosti:

- hostinská činnost,
- silniční motorová doprava – nákladní vnitrostátní provozovaná vozidly největší povolené hmotnosti do 3,5 t včetně,
- ubytovací služby,
- realitní činnost, správa a údržba nemovitostí,
- mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení včetně lektorské činnosti,
- vydavatelská činnost, polygrafická činnost, knihařské a kopírovací práce.

5 Praktická část – Výsledky horizontální a vertikální analýzy dle účetních výkazů

5.1 Horizontální analýza dle Rozvahy

V následující tabulce č. 1 je provedena horizontální analýza dle Rozvahy za období 2014-2018

Položka	2014	2015	2016	2017	2018	rozdíl 15/14		rozdíl 16/15		rozdíl 17/16		rozdíl 18/17	
						částka	v %	částka	v %	částka	v %	částka	v %
AKTIVA CELKEM	146 818	173 195	289 297	323 954	379 234	26 377	17,97	116 102	67,04	34 657	11,98	55 280	14,58
Stálá aktiva	132 068	146 444	277 290	283 776	330 971	14 376	10,89	130 846	89,35	6 486	2,34	47 195	14,26
Dlouhod. nehmotný majetek	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dlouhod. hmotný majetek	132 068	146 444	277 290	283 776	330 971	14 376	10,89	130 846	89,35	6 486	2,34	47 195	14,26
Dlouhod. finanční majetek	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dlouhod. pohledávky	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Oběžná aktiva	14 750	26 751	12 007	40 177	48 262	12 001	81,36	-14 744	-55,12	28 170	234,61	8 085	16,75
Zasoby	241	220	177	205	88	-221	-91,70	-43	-19,55	28	15,82	-117	-132,95
Krátkodobé pohledávky	4 875	2 362	1 810	3 334	25 309	-2 513	-51,55	-552	-23,37	1 524	84,20	21 975	86,83
Krátkodobý finanční majetek	9 634	24 169	10 020	36 639	22 865	14 535	150,87	-14 149	-58,54	26 619	265,66	-13 774	-60,24
PASIVA CELKEM	146 818	173 195	289 297	323 954	379 234	26 377	17,97	116 102	67,04	34 657	11,98	55 280	14,58
Vlastní kapitál	138 259	165 888	280 187	310 410	342 979	27 629	19,98	114 299	68,90	30 223	10,79	32 569	9,50
Jmenní účetní jednotky	135 411	145 356	276 727	281 586	329 155	9 945	7,34	131 371	90,38	4 859	1,76	47 569	14,45
Fondy účetní jednotky	2 767	19 662	2 587	28 610	11 996	16 895	610,59	-17 075	-86,84	26 023	1005,91	-16 614	-138,50
Výsledek hospodaření	81	870	873	214	1 827	789	974,07	3	0,34	-659	-75,49	1 613	88,29
Cizí zdroje	8 559	7 307	9 110	13 543	36 255	-1 252	-14,63	1 803	24,67	4 433	48,66	22 712	62,65
Rezervy	0	0	0	0	1 235	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 235	0,00
Dlouhodobé závazky	267	301	254	2 167	25 338	34	12,73	-47	-15,61	1 913	753,15	23 371	91,51
Krátkodobé závazky	8 292	7 006	8 856	11 376	9 482	-1 286	-15,51	1 850	26,41	2 520	28,46	-1 894	-19,97

Tabulka č. 1 - Horizontální analýza dle Rozvahy (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů -Rozvaha (2018)

K nejvyššímu navýšení celkových aktiv Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň došlo v roce 2016, a to o 67,04 % oproti roku 2015. Toto zvýšení vzniklo především zařazením do používání nové budovy Školícího střediska v Křimicích, technickým zhodnocením stávajících školních pavilonů A, B a C, technickým zhodnocením nové tělocvičny, technickým zhodnocením veřejného osvětlení areálu SOUE a výstavbou nové sportovní haly. Dále byla také do dlouhodobého hmotného majetku zařazena mobilní garáž, klimatizační zařízení a sklad sportovních potřeb. Jedním z důvodů těchto narůstajících investic bylo přesídlení Sportovního gymnázia do prostor areálu SOUE a s tím související investice do sportovního zázemí a vybavení školy. Tento majetek byl, na pokyn zřizovatele obou výše zmiňovaných subjektů, po dokončení realizace bezúplatně převeden z SOUE Plzeň na Sportovní gymnázium. O roku 2014 dochází také k rozpouštění zásob, neboť SOUE Plzeň přešlo na pokyn zřizovatele ze způsobu účtování A – na sklad na způsob účtování B – do spotřeby. V roce 2017 došlo navýšení dlouhodobých závazků, neboť byla na účet 452 zaúčtována přijatá návratná dlouhodobá finanční výpomoc od zřizovatele a také zde byly zaúčtovány přijaté zálohy na transfery na realizaci projektů. Zatížení účtu 452 se přenáší i do roku 2018, kde dochází k přijetí další návratné dlouhodobé výpomoci od zřizovatele, a tím se také zvyšuje podíl dlouhodobých závazků na celkovém hospodaření organizace. Na účtu 452 eviduje SOUE Plzeň Dlouhodobé závazky, konkrétně Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé. Cizí zdroje, potažmo výše krátkodobých závazků, se mění v závislosti na zvýšení nebo snížení kapitálu vlastního. Pokud tento například v roce 2015 stoupal, snižoval se v tomto roce podíl cizího kapitálu. Naopak v roce 2014 došlo ke snížení vlastního kapitálu a podnik musel pokrýt své závazky cizími zdroji. Ze stavových ukazatelů vyplývá, že stálá aktiva jsou kryta vlastními zdroji. K bližšímu vyhodnocení povede použití ukazatelů likvidity.

5.2 Horizontální analýza dle Výkazu zisku a ztráty

V následující tabulce č. 2 je provedena horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty za období 2014–2018.

Tabulka č. 2 - Horizontální analýza dle Výkazu zisku a ztráty (v tis. Kč)

Položka	2014	2015	2016	2017	2018	rozdíl 15/14		rozdíl 16/15		rozdíl 17/16		rozdíl 18/17	
						částka	v %	částka	v %	částka	v %	částka	v %
N Á K L A D Y C E L K E M	74 837	77 998	91 686	107 006	117 799	3 161	4,22	13 688	17,55	15 320	16,71	10 793	9,16
Spotřeba materiálu	6 510	6 086	7 562	7 920	9 524	-424	-6,51	1 476	24,25	358	4,73	1 604	16,84
Spotřeba energie	3 630	5 007	4 507	6 619	5 737	1 377	37,93	-500	-9,99	2 112	46,86	-882	-15,37
Opravy a udržování	6 963	6 406	14 096	18 072	16 516	-557	-8,00	7 690	120,04	3 976	28,21	-1 556	-9,42
Cestovné	418	283	57	48	192	-135	-32,30	-226	-79,86	-9	-15,79	144	75,00
Náklady na reprezentaci	9	6	22	19	21	-3	-33,33	16	266,67	-3	-13,64	2	9,52
Ostatní služby	4 723	4 812	4 616	3 995	5 098	89	1,88	-196	-4,07	-621	-13,45	1 103	21,64
Mzdové náklady	36 901	36 800	40 239	46 976	53 207	-101	-0,27	3 439	9,35	6 737	16,74	6 231	11,71
Zákonné sociální pojistění	12 391	12 363	13 515	15 802	17 660	-28	-0,23	1 152	9,32	2 287	16,92	1 858	10,52
Jiné sociální pojistění	163	159	168	190	225	-4	-2,45	9	5,66	22	13,10	35	15,56
Zákonné sociální náklady	346	402	730	1 071	1 166	56	16,18	328	81,59	341	46,71	95	8,15
Jiné sociální náklady	251	107	119	125	137	-144	-57,37	12	11,21	6	5,04	12	8,76
Jiné daně a poplatky	21	45	27	13	10	24	114,29	-18	-40,00	-14	-51,85	-3	-30,00
Odpisy dlouhodobého majet.	1 817	2 376	2 603	2 919	3 639	559	30,76	227	9,55	316	12,14	720	19,79
Náklady z vyřaz. pohledávek	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Náklady z drobného DM	537	3 029	3 325	3 091	3 266	2 492	464,06	296	9,77	-234	-7,04	175	5,36
Ostatní náklady z činnosti	146	92	100	88	191	-54	-36,99	8	8,70	-12	-12,00	103	53,93
Kurzové ztráty	11	16	0	52	5	5	45,45	-16	-100,00	52	0,00	-47	0,00
Daň z příjmů	0	9	0	0	0	9	0,00	-9	-100,00	0	0,00	0	0,00
V Ý N O S Y C E L K E M	74 837	77 945	91 624	106 156	117 839	3 108	4,15	13 679	17,55	14 532	15,86	11 683	9,91
Výnosy z prodeje služeb	6 443	6 337	7 619	8 256	8 347	-106	-1,65	1 282	20,23	637	8,36	91	1,09
Jiné výnosy z vlastních výkon	0	0	12	0	0	0	0,00	12	0,00	-12	-100,00	0	0,00
Čerpání fondů	2 159	1 220	1 366	3 347	2 081	-939	-43,49	146	11,97	1 981	145,02	-1 266	-60,84
Ostatní výnosy z činnosti	69	1 020	3 115	1 853	49	951	1378,26	2 095	205,39	-1 262	-40,51	-1 804	-3681,63
Úroky	12	0	0	0	0	-12	-100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kurzové ztráty	4	0	0	0	0	-4	-100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Výnosy z transferů	66 150	69 368	79 512	92 700	107 350	3 218	4,86	10 144	14,62	13 188	16,59	14 650	13,65
VH před zdaněním	0	-53	-62	-850	40	-53	0,00	-9	16,98	-788	1270,97	890	2225,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výkazu zisku a ztráty (2018)

Celkové náklady Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň se v roce 2015 zvýšily o 4,22 %, což bylo zapříčiněno především zvýšením položky Náklady z drobného dlouhodobého majetku. V roce 2015 SOUE Plzeň zakoupilo pro vybavení odborných učeben nové dataprojektory a projekční plátna. Na vzrůstu nákladů v letech 2015 a 2017 se také promítlo zvýšení cen energií a pohonných hmot. V roce 2015 se celkové náklady zvýšily o 4,22 %, v roce 2016 o 17,55 % a v roce 2017 o 16,71 %. V roce 2016 bylo zřizovatelem zakoupen automobil na převoz obědů pro Masarykovo gymnázium, čímž organizaci stoupla spotřeba pohonných hmot a nákladů na opravy a údržbu vozidel. Spotřeba materiálu zůstává po celé sledované roky přibližně stejná, což je způsobeno stabilními stavy žáků, pedagogických i nepedagogických pracovníků a také strážníků ve školní jídelně. Položka spotřeba materiálu eviduje především spotřebu kancelářského materiálu, čistících prostředků, osobních ochranných prostředků, učebních pomůcek, náradí a materiál pro praktickou výuku a spotřeba potravin ve školní jídelně.

Výnosy vykazují stejnou tendenci růstu a poklesu jako náklady. V závislosti na stoupající hodnoty celkových nákladů, stoupají i celkové výnosy. Což je způsobeno především stoupající položkou výnosy z transferů, kde jsou evidovány příspěvky zřizovatele na provoz školy a ostatní dotace a příspěvky MŠMT. A i když SOUE Plzeň hospodaří s celkem vyrovnaným rozpočtem a případné ztráty hradí z provozu své doplňkové činnosti, kladných hodnot dosáhl výsledek hospodaření až v roce 2018.

5.2.1 Identifikace objemově nejvýznamnějších položek:

K objemově nejvýznamnějším položkám nákladům SOUE Plzeň patří pochopitelně mzdové náklady a s tím související zákonné sociální náklady.

Další objemově významnou položkou rozpočtu SOUE Plzeň jsou náklady na spotřebu energií. Zde by ale bylo dle následujících propočtů možno dojít k úsporám:

- 1) úspora tepelné energie pro pavilon č. 8 (desetipodlažní budova), který slouží jako Domov mládeže, takže obsazenost objektu je od odpoledních hodin v neděli do odpoledních hodin v pátek. Na víkend ubytování studenti odjíždějí domů. Dva až tři víkendy v měsíci je objekt využíván pro doplňkovou činnost SOUE Plzeň – pro ubytování cca 20 osob. Vzhledem k zastaralému způsobu vytápění objektu není možné vytápět pouze prostory pro potřeby doplňkové činnosti a je nutné vytápět celý desetipatrový objekt. Úprava topného systému tak, aby bylo možné

vytápět pouze přízemí Domova mládeže, by dle předběžné kalkulace pro SOUE Plzeň představovala roční úsporu cca 400 GJ, což je při ceně 446,- Kč za 1GJ dle ceníku Plzeňské teplařenské a. s., 178.400,- Kč bez DPH.

Náklady na úpravu regulace topného systému představují dle předběžného návrhu na rekonstrukci 150.000,- Kč bez DPH, čili vzhledem k úspoře nákladů na vytápění návratnost investice během jednoho roku.

- 2) Další úspora tepelné energie v SOUE Plzeň by byla možná úpravou systému vytápění v malé i velké tělocvičně. Opět v době víkendu, kdy tělocvičny nejsou využívány školou ani doplňkovou činností, je systém nastaven na udržování teploty 18 °C, i když pro potřeby zachování kvality povrchu tělocvičen by stačilo v tomto vytápěném okruhu nastavení teploty na 5 °C. Snížení teploty vytápění tělocvičen by pro SOUE Plzeň znamenalo roční úsporu cca 38 GJ, což je při ceně 446,- Kč za 1 GJ dle ceníku Plzeňské teplařenské a.s., 16.950,- Kč. Náklady na přestavbu topného systému tělocvičen představují dle odhadu 30.000,-Kč. Návratnost investice dva roky.
- 3) Dalším prostorem, který je hojně využíván v rámci doplňkové činnosti SOUE Plzeň, je kulturní sál. Zde by ke značné úspoře elektrické energie přispěla výměna stávajících žárovkových svítidel (24kW) za úsporná LED svítidla. S ohledem na provozní hodiny osvětlení kulturního sálu by se průměrná roční spotřeba elektrické energie snížila o 35.420 kWh, což je při ceně 5,60 Kč za 1 kWh dle ceníku ČEZ a. s., roční úspora 198.352,- Kč bez DPH. Náklady na výměnu stávajících svítidel za nová by představovaly 80.000,- Kč, návratnost investice cca 4 měsíce.

5.3 Vertikální analýza dle Rozvahy

Vertikální analýza Rozvahy byla provedena za léta 2014-2018. Jednotlivé položky jsou vyjádřeny jako procenta z celkových aktiv a pasiv. Vertikální analýza Rozvahy je zobrazena v tabulce č. 3.

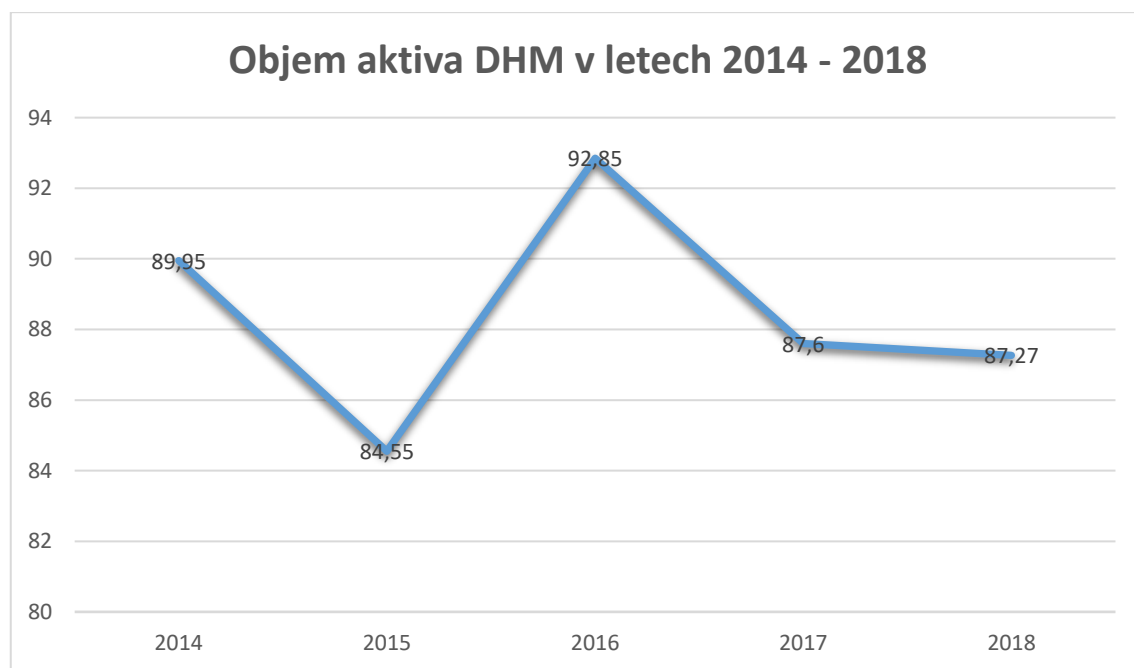
Tabulka č. 3 - Vertikální analýza Rozvahy (v tis.Kč)

Položka	2014	podíl v %	2015	podíl v %	2016	podíl v %	2017	podíl v %	2018	podíl v %
AKTIVA CELKEM	146 818	100,00	173 195	100,00	289 297	100,00	323 954	100,00	379 234	100,00
Stálá aktiva	132 068	89,95	146 444	84,55	277 290	84,55	283 776	87,60	330 971	87,27
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	132 068	89,95	146 444	84,55	277 290	84,55	283 776	87,60	330 971	87,27
Dlouhodobý finanční majetek	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dlouhodobé pohledávky	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Oběžná aktiva	14 750	10,05	26 751	15,45	12 007	4,15	40 177	12,40	48 262	12,73
Zásoby	241	0,16	220	0,14	177	0,06	205	0,06	88	0,02
Krátkodobé pohledávky	4 875	3,33	2 362	1,36	1 810	0,63	3 333	1,03	25 309	6,67
Krátkodobý finanční majetek	9 634	6,56	24 169	13,95	10 020	3,46	36 639	11,31	22 865	6,03
PASIVA CELKEM	146 818	100,00	173 195	100,00	289 297	100,00	323 954	100,00	379 234	100,00
Vlastní kapitál	138 259	94,17	165 888	95,78	280 187	96,85	310 410	95,82	342 979	90,44
Jmění účetní jednotky	135 411	92,23	145 356	83,93	276 727	95,65	281 586	86,92	329 155	86,79
Fondy účetní jednotky	2 767	1,88	19 662	11,35	2 587	0,89	28 610	8,83	11 996	3,16
Výsledek hospodaření	81	0,06	870	0,50	873	0,30	214	0,07	1 828	0,48
Cizí zdroje	8 559	5,83	7 307	4,22	9 110	3,15	13 543	4,18	36 255	9,56
Rezervy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 235	0,33
Dlouhodobé závazky	267	0,18	301	0,17	254	0,09	2 167	0,67	25 538	6,73
Krátkodobé závazky	8 292	5,65	7 006	4,05	8 856	3,06	11 376	3,51	9 482	2,50

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazu Rozvahy (2018)

Struktura aktiv vypovídá o tom, že výrazně převažují stálá aktiva, představující především dlouhodobý hmotný majetek. Ve sledovaných letech došlo postupně k nárůstu dlouhodobého hmotného majetku, a to v roce 2014 o 89,95 %, v roce 2015 o 84,55 %, v roce 2016 o 95,85 % a v roce 2017 o 87,60 % a v roce 2018 o 87,27 %. Tento nárůst hmotného majetku je možné zdůvodnit úspěšným čerpáním dotačních fondů, programů na podporu odborného vzdělávání a podporou fondů Evropské unie. Ze získaných finančních prostředků realizuje SOUE vybavení nových odborných a jazykových učeben a sportovního zázemí pro své žáky. V témže období došlo také k růstu oběžných aktiv, především krátkodobého finančního majetku. Naopak podíly zásob a krátkodobých pohledávek vykazují každoroční několika procentní pokles. Zásoby postupně klesají z důvodu přechodu organizace z účtování způsobem A – sklad na způsob B – spotřeba.

Obrázek č. 2 Objem aktiva DHM v letech 2014 - 2018

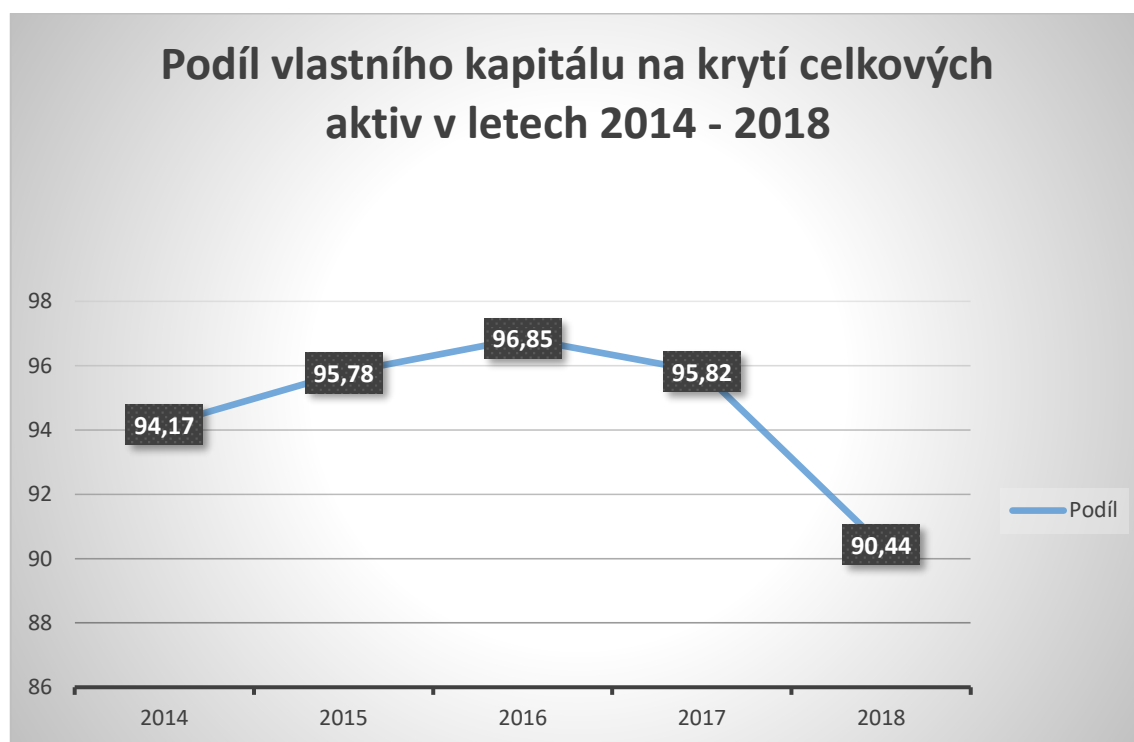

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Struktura pasiv svědčí o tom, že podíl vlastního kapitálu na krytí stálých aktiv je dostačující. V roce 2014 se vlastní kapitál podílí na celkových pasivech 94,17 %, v roce 2015 - 95,78 %, v roce 2016 - 96,85 %, v roce 2017 - 95,82 %, v roce 2018 – 90,44 %. Tento trend snižování krytí celkových aktiv cizími zdroji ve pro SOUE velice příznivý. Ale i zde platí, pokud se snižuje podíl vlastního kapitálu na krytí stálých aktiv, zvyšuje se na tomto krytí podíl cizího kapitálu. Velkou měrou se na položce vlastního kapitálu

podílejí fondy. Především v roce 2015 a 2017 je u fondů účetní jednotky patrný velký nárůst. Je to způsobeno především převodem nevyčerpaných peněz z grantů do rezervního fondu organizace.

Obrázek č. 3 Podíl vlastního kapitálu na krytí celkových aktiv v letech 2014 - 2018

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Jak je patrné z výše uvedeného grafu, je podíl vlastního kapitálu na krytí celkových aktiv SOUE Plzeň dlouhodobě velmi vysoký. K mírnému poklesu dochází až v roce 2018, kdy bylo SOUE Plzeň nuceno přistoupit k pokrytí svých aktiv dotacemi z Programu na podporu odborného vzdělávání.

5.4 Vertikální analýza dle Výkazu zisku a ztráty

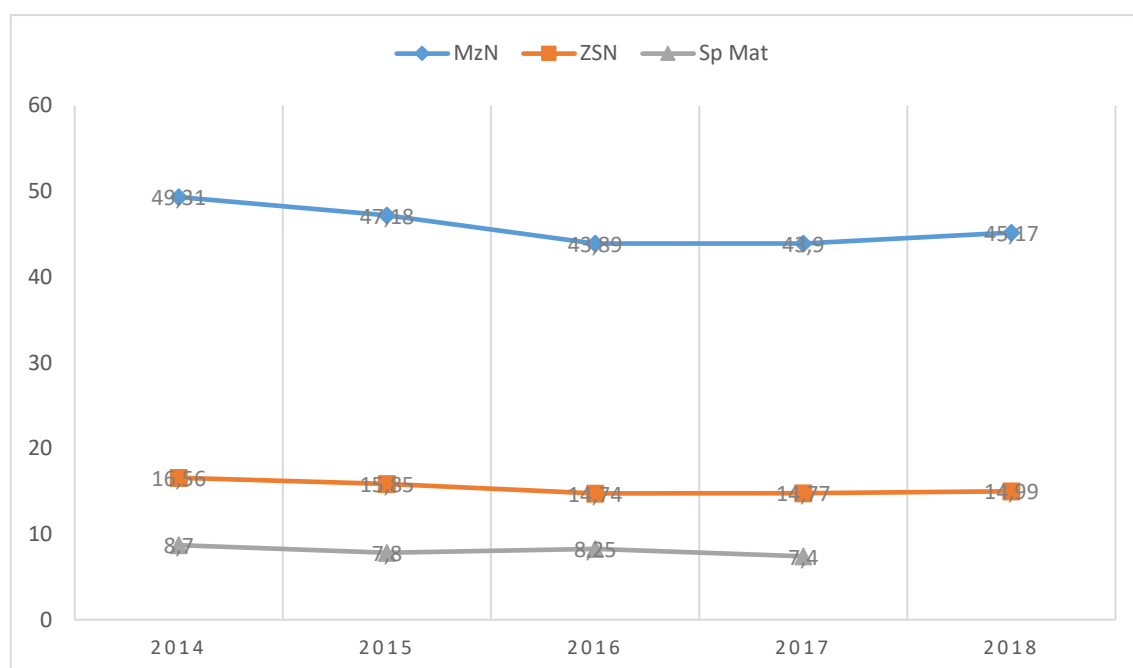
Vertikální analýzu Výkazu zisku a ztráty v letech 2014-2018 zobrazuje tabulka č.4.

Položka	2014	podíl v %	2015	podíl v %	2016	podíl v %	2017	podíl v %	2018	podíl v %
N Á K L A D Y C E L K E M	74 837	100,00	77 998	100,00	91 686	100,00	107 005	100,00	117 799	100,00
Spotřeba materiálu	6 510	8,70	6 086	7,80	7 562	8,25	7 920	7,40	9 524	8,08
Spotřeba energie	3 630	4,85	5 007	6,42	4 507	4,92	6 619	6,19	4 737	4,02
Opravy a udržování	6 963	9,30	6 406	8,21	14 096	15,37	18 072	16,89	16 516	14,02
Cestovné	418	0,56	283	0,36	57	0,06	48	0,04	193	0,16
Náklady na reprezentaci	9	0,01	6	0,01	22	0,02	19	0,02	21	0,02
Ostatní služby	4 723	6,31	4 812	6,17	4 616	5,03	3 996	3,73	5 099	4,33
Mzdové náklady	36 901	49,31	36 800	47,18	40 239	43,89	46 976	43,90	53 207	45,17
Základní sociální pojistění	12 391	16,56	12 363	15,85	13 515	14,74	15 802	14,77	17 660	14,99
Jiné sociální pojistění	163	0,22	159	0,20	168	0,18	190	0,18	225	0,19
Základní sociální náklady	346	0,46	402	0,52	730	0,80	1 071	1,00	1 166	0,99
Jiné sociální náklady	251	0,34	107	0,14	119	0,13	124	0,12	137	0,12
Jiné daně a poplatky	21	0,03	45	0,06	27	0,03	12	0,01	10	0,01
Odpisy dlouhodobého majet.	1 817	2,43	2 376	3,05	2 603	2,84	2 919	2,73	3 639	3,09
Náklady z výřaz. pohledávek	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Náklady z drobného DM	537	0,72	3 029	3,88	3 325	3,63	3 090	2,89	3 266	2,77
Ostatní náklady z činnosti	146	0,20	92	0,12	100	0,11	87	0,08	191	0,16
Kurzové ztráty	11	0,01	16	0,02	0	0,00	51	0,05	5	0,00
Daň z příjmů	0	0,00	9	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00
V Ý N O S Y C E L K E M	74 837	100,00	77 945	100,00	91 624	100,00	106 156	100,00	117 839	100,00
Výnosy z prodeje služeb	6 443	8,61	6 337	8,12	7 619	8,31	8 256	7,78	8 347	7,08
Jiné výnosy z vlastních výkonů	0	0,00	0	0,00	12	0,01	0	0,00	0	0,00
Čerpání fondů	2 159	2,88	1 220	1,56	1 366	1,49	3 347	3,15	2 081	1,77
Ostatní výnosy z činnosti	69	0,09	1 020	1,31	3 115	3,40	1 853	1,75	49	0,04
Úroky	12	0,02	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kurzové ztráty	4	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Výnosy z transferů	66 150	88,39	69 368	88,94	79 512	86,72	92 700	87,32	107 350	91,10
VH před zdaněním	0	0,00	-53	-0,07	-62	-0,07	-850	-0,80	40	0,03

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Ve všech sledovaných letech mají největší procentuální zastoupení na celkových nákladech mzdové náklady (rok 2014 – 49,31 %, rok 2015– 47,18 %, 2016 – 43,89 %, 2017 – 43,90 %, 2018 – 45,170 %), následují zákonné sociální pojištění (postupně 16,56 %, 15,85 %, 14,75 %, 14,77 %, 14,99 %) a spotřeba materiálu (postupně 8,70 %, 7,80 %, 8,25 %, 7,40 %, 8,08 %). Struktura výše zmiňovaných položek byla již podrobně vysvětlena u hodnocení horizontální analýzy dle výkazu zisku a ztráty.

Obrázek č. 4 Procentuální zastoupení objemově nejvýznamnějších položek nákladů

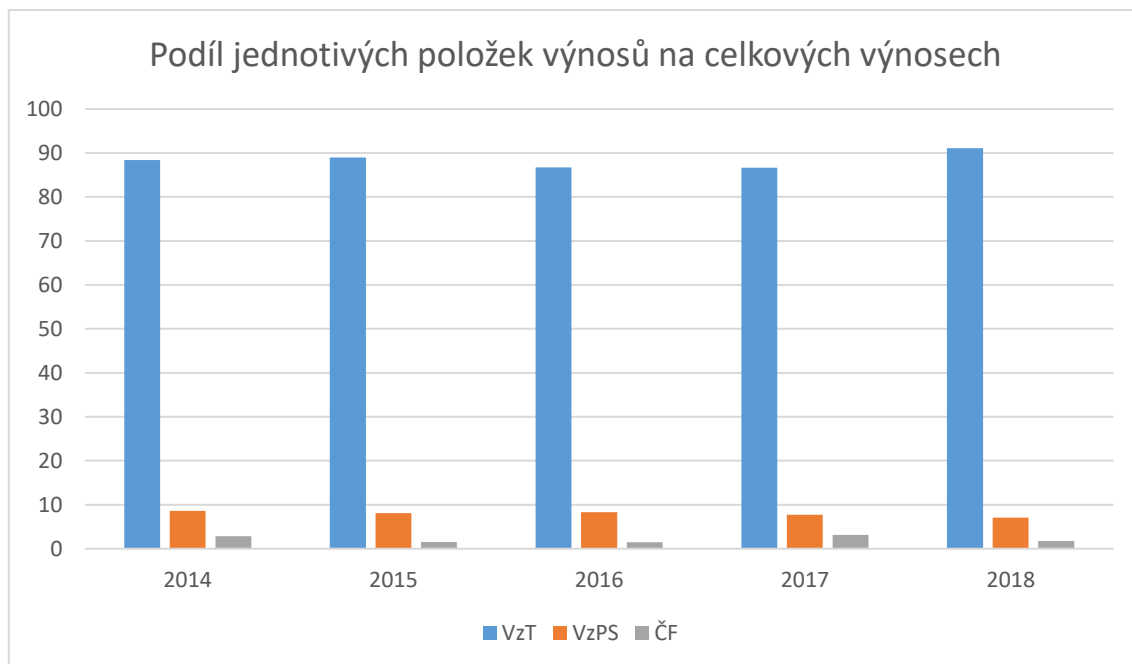

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Legenda: MzN – mzdové náklady, ZSN – zákonné sociální náklady, Sp Mat – spotřeba materiálu

K zajištění plynulého provozu školy a tím naplnění účelu, pro který byla příspěvková organizace SOUE Plzeň zřízena, potřebuje SOUE Plzeň nejen pedagogické pracovníky, konkrétně učitele a mistry odborné výchovy, ale také množství profesí nepedagogických, jakými jsou například pracovníci školní kuchyně, vychovatelé, účetní, údržbáři, uklízečky atd. Proto je položka mzdových nákladů u výše uvedeného grafu dlouhodobě nejobjemnější.

Obrázek č. 5 Podíl jednotlivých položek výnosů na celkových výnosech

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Legenda: VzT – výnosy z transferů, VzPS – výnosy z prodeje služeb, ČF – čerpání fondů

U celkových výnosů mají ve všech sledovaných letech největší zastoupení výnosy z transferů (rok 2014- 88,39 %, 2015 – 88,94 %, 2016 – 86,72 %, 2017 – 86,63 %, 2018 – 91,10 %). Tato položka obsahuje příspěvky zřizovatele – Plzeňského kraje a dalších účelových dotací na provoz školy. Následují výnosy z prodeje služeb (postupně 8,61 %, 8,12 %, 8,31 %, 7,72 %, 7,08 %) a čerpání fondů (postupně 2,88 %, 1,56 %, 1,49 %, 3,15 %, 1,77 %). Položka výnosy z prodeje služeb obsahuje platby za práci žáků vyšších ročníků v rámci jejich praktické výuky ve smluvních firmách a organizacích.

5.5 Výsledky poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele vyjadřují vztahy mezi dvěma položkami, popř. skupinami položek uvedených ve výkazech pomocí jejich poměru. Nelze je však volit libovolně. Musí mezi nimi existovat vzájemná souvislost.

Analýza pomocí poměrových ukazatelů nachází své uplatnění především při hodnocení ukazatelů likvidity, zadluženosti, finanční struktury, rentability, aktivity, tržní hodnoty a kapitálového trhu a ukazatelů na bázi cash-flow.[4]

5.5.1 Ukazatele aktivity

Výpočty provedeny dle vzorců (6); (7); (8) v kapitole 2.5 literární rešerše

Tabulka č. 9 - Ukazatele aktivity (v tis. Kč)

Položka	2014	2015	2016	2017	2018
Výnosy celkem	87 597	89 956	104 111	120 947	133 226
Náklady celkem	87 516	89 086	104 094	121 589	146 065
Celkový kapitál	146 818	173 195	289 297	323 954	379 234
Pohledávky	4 875	2 362	1 810	3 333	25 445
Zásoby	241	220	177	205	88
Obrat kapitálu	0,60	0,52	0,36	0,37	0,35
Doba obratu pohledávek (dny)	20,03	9,45	6,26	9,92	68,76
Rychlost obratu zásob	363,14	404,94	588,10	593,12	1659,83

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Obrat kapitálu byl nejvyšší v roce 2014 v následujících letech se postupně snižuje. Příčinou je zvyšující se hodnota celkového kapitálu při vyrovnaných výnosech. Cílem je však maximalizace ukazatele.

Doba obratu pohledávek vykazuje v letech 2015-2017 klesající trend. Tento pozitivní trend však ukončuje rok 2018, kdy se doba obratu pohledávek zvýšila téměř na 69 dní. V důsledku těchto skutečností nemá tedy SOUE Plzeň v roce 2018 dostatečné množství oběžných prostředků na krytí svých potřeb, například na nákup materiálu pro výuku. Je to také jeden z důvodů, proč SOUE Plzeň požádalo zřizovatele o dlouhodobou návratnou finanční výpomoc. Výborných výsledků je však dosaženo u ukazatele rychlost obratu zásob, který se každý rok zvyšuje. Znamená to, že SOUE Plzeň nemá dlouhodobě vázané finanční prostředky v zásobách.

5.5.2 Ukazatele rentability

Výpočty provedeny dle vzorců (9); (10); (11) v kapitole 2.6 literární rešerše

Tabulka č.10 - Ukazatele rentability (v tis. Kč)

Položka	2014	2015	2016	2017	2018
Náklady doplňkové činnosti	12 679	11 088	12 408	14 583	14 133
VH doplňkové činnosti	81	923	143	207	1 253
VH hlavní činnosti	0	-53	-62	-850	40
Celkové náklady	87 516	89 086	104 094	121 589	131 932
Celkové výnosy	87 597	89 956	104 111	120 947	133 227
Rentabilita nákladů doplňkové činnosti	0,64	8,32	1,15	1,42	8,87
Míra pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ (v%)	X	-17,42	-2,31	-0,24	31,33
Variátor celkových nákladů	0,67	1,07	1,03	0,84	X

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti dosahuje ve sledovaných letech kolísavých hodnot. Nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2014 z důvodu výměny podlahové krytiny kulturního sálu, který škola pronajímá v rámci své doplňkové činnosti. Z tohoto důvodu vzrostly školet náklady na doplňkovou činnost, ale poklesly výnosy z pronájmu. Cílem školy by mělo být, aby tento ukazatel dosahoval co nejvyšších hodnot, neboť prostředky získané z doplňkové činnosti by měly podporovat činnost hlavní a měly by sloužit k posílení hmotné zainteresovanosti zaměstnanců.

Ukazatel Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti byl použit pouze v letech 2015 - 2017, kdy zaznamenala škola ztrátu v hlavní činnosti a zároveň zisk v činnosti doplňkové. V uvedených letech došlo k pokrytí ztráty v hlavní činnosti ve výši 17,41 % v roce 2015, 2,31 % v roce 2016 a 0,24 % v roce 2017 ze zisku z doplňkové činnosti. V roce 2018 škola dosáhla v hlavní činnosti kladného výsledku hospodaření a tudíž nemusela použít zisk z doplňkové činnosti na úhradu ztráty.

Hodnota variátoru celkových nákladů se v letech 2014 a 2017 pohybuje pod hranicí 1, což značí vyšší tempo růstu výnosů než tempo růstu nákladů. V letech 2015 a 2016 variátor celkových nákladů překročil hodnotu 1, což znamená, že v tomto roce bylo tempo růstu nákladů vyšší než tempo růstu výnosů. Do nárůstu nákladů v letech 2015 a 2016 se především promítl nárůst cen energií a pohonných hmot.

5.5.3 Ukazatele likvidity

Běžná likvidita

Výpočet proveden dle vzorce (1) v kapitole 2.3 literární rešerše

Tabulka č. 5 Srovnání Běžné likvidity SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice (2016-2018)

Položka	2016 SOUE	2016 SŠEE	2017 SOUE	2017 SŠEE	2018 SOUE	2018 SŠEE
Oběžná aktiva	12 007	8 447	40 177	10 123	48 262	10 830
Krátkodobé závazky	8 856	3 538	11 376	5 486	9 482	6 297
Běžná likvidita	1,36	2,39	3,53	1,85	5,09	1,72

Zdroj: Vlastní zpracování (v tis.Kč)

Z výsledků tabulky Běžné likvidity je zřejmé, že SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice v letech 2016-2018 vykazují solventnost – finanční stabilitu. Obě školy jsou tedy plně schopné operativně získávat peněžní prostředky na úhradu svých závazků. Z důvodu vytvoření finanční rezervy na nákup audiovizuální techniky pro vybavení odborných tříd, dochází k navýšení položky oběžná aktiva a zjištěný ukazatel běžné likvidity přesahuje v roce 2018 u SOUE Plzeň hodnotu 5.

Pohotová likvidita

Výpočet proveden dle vzorce (2) v kapitole 2.3 literární rešerše

Tabulka č. 6 Srovnání Pohotové likvidity SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice (2016-2018)

Položka	2016 SOUE	2016 SŠEE	2017 SOUE	2017 SŠEE	2018 SOUE	2018 SŠEE
Oběžná aktiva	12 007	8 447	40 177	10 122	48 262	10 830
Zásoby	177	99	205	235	88	274
Krátkodobé závazky	8 856	3 538	11 376	5 486	9 482	6 297
Pohotová likvidita	1,34	2,36	3,51	1,80	5,08	1,68

Zdroj: Vlastní zpracování (v tis.Kč)

Z výsledné tabulky pro výpočet pohotové likvidity je zřejmé, že SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice jsou schopny dostát svým závazkům, jsou solventní, finančně stabilní. Rok 2017 a 2018 vykazuje u SOUE Plzeň vyšší hodnotu, než je interval tolerance uvedený v literární rešerši v kapitole 2.3. Tento výsledek ovlivňuje především vysoká položka v oběžných aktivech. Zvýšení této položky způsobilo držení vyšších finančních prostředků na účtech SOUE Plzeň z důvodů plánované realizace projektů revitalizace odborných učeben.

Okamžitá likvidita

Výpočet proveden dle vzorce (3) v kapitole 2.3 literární rešerše

Tabulka č.7 Srovnání Okamžité likvidity SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice (2016-2018)

Položka	2016 SOUE	2016 SŠEE	2017 SOUE	2017 SŠEE	2018 SOUE	2018 SŠEE
Peněžní prostředky	10 020	6 130	36 639	7 775	22 864	6 347
Krátkodobé závazky	8 856	3 538	11 376	5 486	9 482	6 298
Okamžitá likvidita	1,13	1,73	3,22	1,42	2,41	1,01

Zdroj: Vlastní zpracování (v tis. Kč)

Naměřené hodnoty v tabulkách Okamžité likvidity se u obou škol pohybují nad doporučenými hodnotami., které jsou uvedeny v kapitole 2.3 literární rešerše. U SOUE Plzeň je tato situace v roce 2017 způsobena navýšením peněžních prostředků z důvodů čerpání dotačních prostředků na modernizaci dílen a zařízení a navýšením příspěvku zřizovatele z důvodů nutných oprav ubytovacích prostor Domova mládeže.

5.5.4 Srovnání autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice v letech 2014 – 2018

Výpočty provedeny dle vzorce (4) v kapitole 2.4 literární rešerše

Tabulka č. 8 -Srovnání autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice (v tis. Kč)

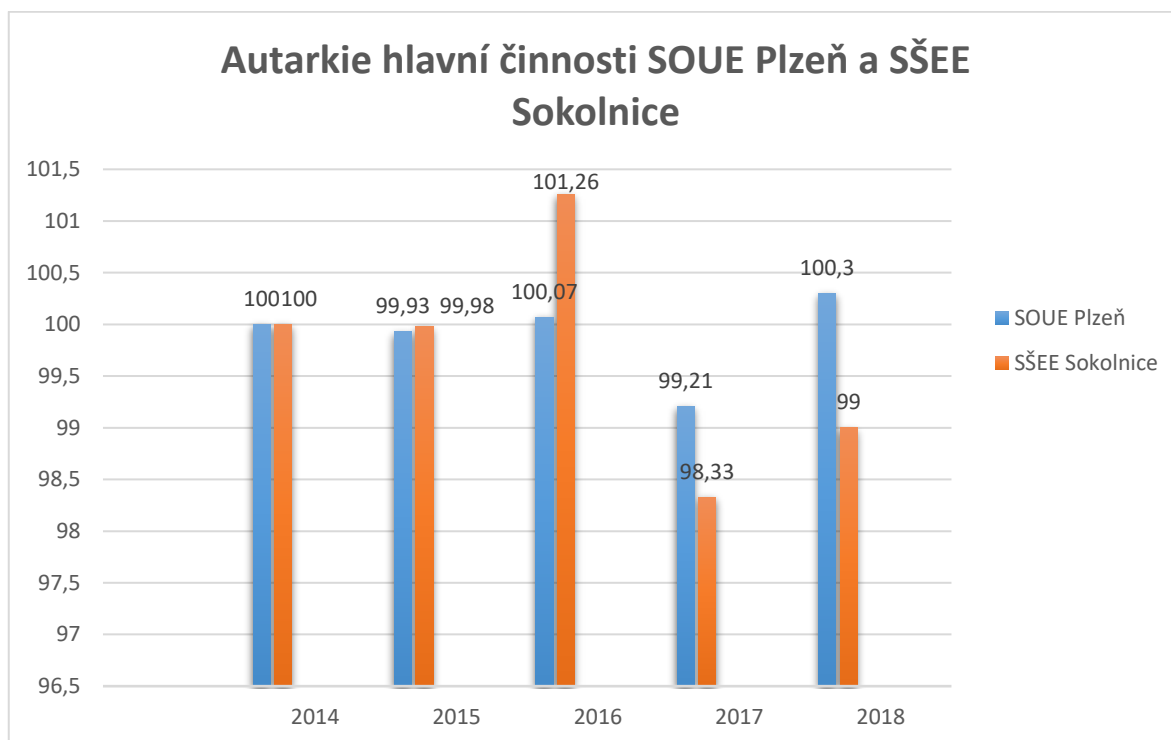
Položka	2014 SOUE	2014 SŠEE	2015 SOUE	2015 SŠEE	2016 SOUE	2016 SŠEE	2017 SOUE	2017 SŠEE	2018 SOUE	2018 SŠEE
Výnosy hlavní činnosti	74 837	40 756	77 945	48 968	91 686	41 488	106 156	42 957	117 839	50 888
Náklady hlavní činnosti	74 837	40 756	77 998	48 979	91 624	40 970	107 006	43 686	117 799	51 401
Autarkie hlavní činnosti v %	100,00	100,00	99,93	99,98	100,07	101,26	99,21	98,33	100,03	99,00

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů dosahuje v roce 2014 hodnoty 100 %, což znamená, že v uvedených letech byly SOUE a SŠEE schopné dostatečně pokrýt výdaje prostřednictvím svých příjmů, neboť dosahovaly kladného výsledku hospodaření. V roce 2015 a v roce 2017 hodnota ukazatele autarkie o 0,07 % a 0,79 % optimální hranice nedosáhla, to znamená, že SOUE a SŠEE zcela nepokryly celé své výdaje příjmy. V těchto letech musel být rozdíl výdajů hlavní činnosti pokryt příjmy z činnosti vedlejší. V roce 2016 překračuje autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů hodnotu 100 % o 0,07 % a o 1,26 % což znamená, že v tomto roce už opět příjmy SOUE a SŠEE z hlavní činnosti pokrývaly veškeré výdaje. Z níže uvedeného grafu je patrný propad autarkie hlavní činnosti u obou sledovaných subjektů v roce 2017 oproti roku 2016. Tento propad

je způsobený zvýšenými náklady na hlavní činnost obou subjektů, především zvýšením nákladů na spotřebu energií a pohonných hmot. Celkově se ale autarkie obou škol drží ve sledovaném období na vysoké úrovni a lze tedy říci, že oba sledované subjekty jsou v pokrývání svých výdajů dlouhodobě soběstačné a nezávislé.

Obrázek č. 6 - Autarkie hlavní činnosti SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice v % (2014-2018)

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

5.5.5 Přepočet autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice na jednoho žáka

Tabulka č.11 - Autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice přepočítaná na jednotku výkonu - na žáka (v %)

ROK	SOUE				SŠEE			
	Počet žáků	VHČ/žák	NHČ/žák	AHČ/žák v %	Počet žáků	VHČ/žák	NHČ/žák	AHČ/žák v %
2016	877	104	104	100	284	146	144	101,4
2017	848	125	126	99,2	263	163	166	98,2
2018	846	139	139	100	354	143	145	98,62

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Legenda: VHČ - výnosy hlavní činnosti, NHČ – náklady hlavní činnosti AHČ – autarkie na jednotku výkonu – na žáka

Komparací autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice bylo zjištěno, že oba subjekty pokrývají v průběhu sledovaných let téměř stoprocentně své náklady na svoji činnost, respektive na výuku, a to jak v globálním hodnocení, tak i v podrobnějším rozboru na jednotku výkonu – na žáka. SOUE Plzeň i SŠEE Sokolnice jsou schopné pokrývat veškeré náklady spojené s výukou žáků, a to jak v teoretické, tak i praktické výuce z výnosů hlavní činnosti. Oba sledované subjekty jsou schopné zajistit dostatečné množství zdrojů k pokrytí celkových nákladů, a především nákladům spojených s výukou, jako jsou náklady na spotřebu materiálu, spotřebu energií a pohonných hmot a mzdových nákladů na pedagogické i nepedagogické pracovníky. V případě nedostatečného krytí výdajů z výnosů hlavní činnosti, pokrývají případné rozdíly obě školy z výnosů své doplňkové činnosti.

6 Vyhodnocení efektivity finančního řízení a návrhy

možných opatření ke zlepšení stávající situace

Vyhodnocením efektivity finančního řízení a výsledků poměrových ukazatelů finanční analýzy bylo zjištěno, že příjmy školy tvoří především státní dotace a příspěvky od zřizovatele. Mezi další zdroje patří příjmy z vlastní činnosti, příjmy z prodeje služeb, příjmy z doplňkové činnosti a vlastní fondy. Dotace získává škola prostřednictvím Plzeňského kraje, který převádí peněžní prostředky z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Největší podíl na celkových výdajích školy mají mzdové náklady a s nimi související zákonné sociální náklady, které dohromady tvoří až 50 % celkových výdajů. Mezi další výrazné výdaje se řadí spotřeba materiálu, energií, pohonných hmot a výdaje za služby. Spotřeba materiálu zahrnuje zejména spotřebu potravin ve školní jídelně, dále spotřebu kancelářského materiálu a osobních ochranných pracovních pomůcek, čisticích prostředků, školních potřeb a materiálu pro praktické vyučování.

Z rozboru provedené analýzy hospodářského výsledku je patrné, že škola utrpěla v letech 2015 a 2016 ztrátu, která musela být vyrovnána ziskem z doplňkové činnosti. V doplňkové činnosti vykazuje SOUE každoroční zisk, což však lze vzhledem k jejímu charakteru příspěvkové organizace považovat za samozřejmost. Pro školu je žádoucí, aby se nedostávala příliš často do ztráty, měla by hospodařit s vyrovnanými příjmy a výdaji.

Na základě zhodnocení efektivity finančního řízení a výsledků poměrových ukazatelů finanční analýzy lze navrhnout následující opatření, která by mohla být řešením ke zlepšení stávající situace. Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň, jako příspěvková organizace, hospodaří s peněžními prostředky, které získává zejména ze státního rozpočtu a z rozpočtu svého zřizovatele. Musí se však chovat efektivně a se získanými prostředky dobře hospodařit. Protože se však výdaje školy neustále zvyšují, škola by se měla snažit šetřit a omezovat své náklady. Hlavně v oblasti spotřeby energií a spotřeby materiálu by bylo třeba přijmout určitá úsporná opatření. Dle identifikace objemově nejvýznamnějších položek nákladů v kapitole 5.2.1 by škola mohla snížit spotřebu elektrické energie výměnou stávajících žárovkových svítidel na kulturním sále za svítidla s úspornými LED žárovkami nebo instalací pohybových senzorů na osvětlení

na chodbách, v prostoru šaten a na toaletách. Senzory by reagovaly na pohyb a omezovaly svícení jen na potřebnou dobu. Další nezanedbatelná úspora nákladů, tentokrát za tepelnou energii, byla identifikována, opět dle výpočtů v kapitole 5.2.1, v navrhnuté změně způsobu vytápění pronajímaných prostor a prostor malé a velké tělocvičny. V rámci své doplňkové činnosti SOUE Plzeň pronajímá svá ubytovací zařízení dalším organizacím nebo soukromým osobám. Tepelný rozvod je však koncipován do několika větví a není možné omezit vytápění pouze pronajímaných částí ubytoven. Jelikož budovy jsou majetkem zřizovatele, bylo by tedy vhodné navrhnout zpracování investičního plánu na předělání jednotlivých tepelných okruhů k jejich efektivnějšímu využívání při pronájmech ubytovacích prostor a tělocvičen. Dalším návrhem na úsporu tepla by bylo zateplení pláště budovy Domova mládeže. Energetickým auditem bylo zjištěno, že budova nemá dostatečnou tepelnou izolaci obvodového pláště. K tomuto podmětu byl již zřizovateli podán návrh na zpracování investičního plánu.

U úspory spotřebního materiálu by bylo vhodné se zaměřit především na snížení spotřeby kancelářského papíru a materiálu pro praktickou výuku. Dle zkušeností jiných škol, ZČU Plzeň nevyjímaje, by bylo možné studijní materiály pro žáky zveřejňovat na portále školy, kde by k nim měli studenti neomezený přístup a tím by se zamezilo nadměrnému tisku materiálů potřebných pro výuku. Rovněž veškeré vydávané Směrnice a Nařízení ředitele školy by bylo možné zveřejňovat na portále školy, kde by se s nimi mohli zaměstnanci seznámit. Jednou z možností omezení nákladů na spotřební materiál pro praktické vyučování je například možnost využívání zbytkových materiálů z firem a podniků elektrotechnického zaměření. Takto získaný materiál se dá pořídit za zlomek tržní ceny a pro účely výuky je zcela dostačující.

Kromě finančního zdraví je také podstatné u hodnocení nepodnikatelského subjektu posoudit, jaký přínos má v užitku pro veřejnost. V tomto směru plní Střední odborné učiliště své poslání velmi dobře. Svědčí o tom neustálá snaha o zvyšování kvalifikace pedagogických i nepedagogických pracovníků, vylepšování vzdělávacího prostředí, nabídky atraktivních učebních oborů a investice do modernizace vybavení školy. O úspěšnosti poslání svědčí především stále se zvyšující počet zájemců o studium z řad žáků základních škol a široké veřejnosti.

7 Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na teoretické zpracování literární rešerše týkající se charakteristiky, finančního hospodaření, zdrojů a principů financování a finanční analýzy příspěvkových organizací. Problematika byla aplikována na zvoleném subjektu Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň, příspěvkové organizaci.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo provést analýzu příjmů a výdajů Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň, příspěvkové organizace a identifikovat objemově nejvýznamnější položky nákladů a výdajů sledovaného subjektu. Dále pak na základě vyhodnocení efektivity finančního řízení navrhnout možná opatření ke zlepšení stávající situace. Analýza byla provedena za roky 2014-2018 na základě rozboru účetních výkazů SOUE Plzeň. Dílčím cílem bakalářské práce byl výpočet a komparace autarkie a likvidity SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice, subjektů stejného zaměření, srovnatelné velikosti a počtu žáků.

Z téměř vyrovnaných výsledků uvedených poměrových ukazatelů je u obou organizací patrna skutečnost, že obě organizace vykonávají svoji činnost efektivně a hospodaří na stejném principu, to znamená, že svojí činností primárně negenerují zisk, ale působí jako organizace činné ve vykonávání a uspokojování potřeb veřejnosti. Stav a vývoj jednotlivých ukazatelů finančního zdraví a efektivita v kontrole hospodaření příspěvkové organizace je velmi důležitá jak pro management organizace, tak pro jejího zřizovatele.

Přínosem této práce bylo celkové vyhodnocení efektivity řízení příjmů a výdajů, respektive nákladů a výnosů, spolu s návrhy na možná zlepšení stávající situace. Na základě zjištěných skutečností byly identifikovány možnosti snížení nákladů na elektrickou a tepelnou energii a navržena investiční řešení, která byla postoupena zřizovateli příspěvkové organizace. Dále byla také navržena varianta úspory kancelářského papíru a spotřebního materiálu pro praktickou výuku.

Analýzou hospodaření SOUE Plzeň, příspěvkové organizace byla také zhodnocena schopnost subjektu operativně řešit případné ztráty z hlavní činnosti ze zisku z činnosti doplňkové. Doplňkovou činností škola provozuje za účelem zisku, v souladu se zřizovací listinou a se souhlasem svého zřizovatele, Plzeňského kraje.

Díky spolupráci a vstřícnému přístupu vedení organizace bylo možné detailně zanalyzovat náklady, výnosy, příjmy a výdaje a celkové hospodaření Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň, příspěvkové organizace a dosáhnout tak stanovených cílů bakalářské práce. V průběhu zpracování práce bylo získáno mnoho nových teoretických poznatků, praktických zkušeností a odborných znalostí, které budou přínosem jak pro samotnou autorku práce, tak pro vedení SOUE Plzeň.

8 Seznam použitých tabulek:

Tabulka č. 1 Horizontální analýza dle Rozvahy	26
Tabulka č. 2 Horizontální analýza dle Výkazu zisku a ztráty	28
Tabulka č. 3 Vertikální analýza dle Rozvahy	31
Tabulka č. 4 Vertikální analýza dle Výkazu zisku a ztráty	34
Tabulka č. 5 Běžná likvidita SOUE Plzeň	39
Tabulka č. 6 Pohotová likvidita SOUE Plzeň	39
Tabulka č. 7 Okamžitá likvidita SOUE Plzeň	40
Tabulka č. 8 Srovnání autarkie SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice.....	40
Tabulka č. 9 Ukazatele aktivity	37
Tabulka č.10 Ukazatele rentability	38
Tabulka č. 11 Přepočítaná autarkie na jednotku výkonu.....	42

9 Seznam použitých obrázků:

Obrázek č.1 - Logo SOUE Plzeň	24
Obrázek č. 2 – Objem aktiva DHM v letech 214 – 2018	32
Obrázek č. 3 – Podíl vl. kapitálu na krytí celkových aktiv v letech 2014 – 2018 ...	33
Obrázek č. 4 – Procentuální zastoupení objemově nejvýznam. položek nákladů	35
Obrázek č. 5 – Podíl jednotl. položek výnosů na celkových výnosech	36
Obrázek č. 6 – Autarkie hlavní činnosti SOUE Plzeň a SŠEE Sokolnice v %.....	41

10 Seznam použitých zkratk:

SOUE – Střední odborné učiliště elektrotechnické

SŠEE – Střední škola elektrotechnická a energetická

HDP – Hrubý domácí produkt

EU – Evropská unie

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MFČR – Ministerstvo financí České republiky

ICT – Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)

HČ – Hlavní činnost

DČ – Doplnková činnost

AHV – Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

VHČ – Výnosy hlavní činnosti

NHČ – Náklady hlavní činnosti

ACF- Celková autarkie příjmů a výdajů

P – Příjmy

V – Výdaje

PNI – Neinvestiční (provozní) příjmy

PVI – Neinvestiční (provozní) výdaje

DOP – Doba obratu pohledávek

ROZ – Rychlost obratu zásob

RNDČ – Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

VHDČ – Výsledek hospodaření doplňkové činnosti

NDČ – Náklady doplňkové činnosti

Z – Zisk

$\text{Var}N$ – Variátor celkových nákladů

N_t – celkové náklady

V_t – celkové výdaje

11 Seznam použitých zdrojů:

Tištěné zdroje:

- 1) MADEROVÁ, VOLTEROVÁ, Karla. *Praktický průvodce účtováním příspěvkových organizací*. Olomouc: Anag, 2013. ISBN 978-80-7263-810-92.
- 2) MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7263-664-8.
- 3) MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, PROKŮPKOVÁ, Danuše, MORÁVEK, Zdeněk. *Příspěvkové organizace 2012-2013*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 396 s. ISBN 978-80-7357-736-0.
- 4) MORÁVEK, Zdeněk, MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, PROKUPKOVÁ, Danuše. *Meritum Příspěvkové organizace 2012*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-736-0, str. 205-207.
- 5) NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách*. Praha: Oeconomica, 2013. 167 s. ISBN 978-80-245-1923-4
- 6) OCHRANA, František. PAVEL, Jan. VÍTEK, Leoš a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada Publishing a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.
- 7) OTRUSINOVÁ, Milana, KUBÍČKOVÁ, Dana. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek – po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-34-4.
- 8) PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- 9) PLAMÍNEK, Jiří, SVATOŠ, Vladimír, HLEDÍKOVÁ, Jindřiška a kol. *Řízení neziskových organizací. První český rádce pro pracovníky v občanských sdruženích, nadacích, obecně prospěšných společnostech, školách, církvích a zdravotnických zařízeních*. Praha: Nadace Lotos, 1996. 186 s. ISBN 80-238-0442-1.
- 10) RUŽIČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza – 5. aktualizované vydání*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5534-2
- 11) SCHNEIDEROVÁ, Ivana, NEJEZCHLEB, Zdeněk. *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace*. Turnov: Archa obec účtuje, 2012. 710 s. ISBN 978-80-260-2780-5.

- 12) STEJSKAL, Jan, KUVÍKOVÁ, Helena, MAŤÁKOVÁ, Kateřina. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.
- 13) ŠULÁK, Milan, VACÍK, Emil. *Měření výkonnosti firem*. Praha: Eupress, 2005. ISBN 80-86754-33-2, str. 37.
- 14) TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. Příbram: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-8694-679-5.
- 15) Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §28, odst. 5.
- 16) Interní účetní výkazy Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň
- 17) Interní účetní výkazy Střední školy elektrotechnické a energetické Sokolnice

Elektronické zdroje:

- 18) Australian Taxation Office. Not-for-profit organisations. *Australian Government* [online]. Bowes St: Commonwealth of Australia, 2016 [cit. 30.05.2018]. Dostupný z <https://www.ato.gov.au/general/aboriginal-and-torres-strait-islander-people/not-for-profit-organisations/>
- 19) Department of Economic and Social Affairs, Statistics Divisions. *Handbook on Non-Profit Institutions in the System of National Accounts*. [online] New York: United Nations, 2003. [cit.07.05.2018] 316 s. ISBN 92-1-161461-9. Dostupné z: https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesf/seriesf_91e.pdf

Abstrakt:

ČERNÁ Markéta, *Analýza příjmů a výdajů Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň, příspěvkové organizace*. Plzeň, 2019. 54 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: příspěvková organizace, finanční hospodaření, náklady, výnosy, analýza

Předložená práce je zaměřena na analýzu příjmů a výdajů, respektive nákladů a výnosů vybraného nepodnikatelského subjektu Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň, příspěvkové organizace ve zvoleném období 2014-2018. Cílem práce je zhodnocení finančního hospodaření a vyhodnocení efektivity řízení nákladů a výnosů prostřednictvím základních nástrojů a vybraných ukazatelů finanční analýzy dané organizace. Bakalářská práce je zpracována do teoretické části, která následně přechází do části praktické. V teoretické části je řešena obecná analýza finančního hospodaření příspěvkových organizací. Praktická část je následně zaměřena na konkrétní příspěvkovou organizaci, její charakteristiku, právní postavení a účetní systém. Následně je prováděna analýza nákladů a výnosů organizace spolu s finanční analýzou prostřednictvím nástrojů a vybraných ukazatelů. Závěr práce je věnován vyhodnocení celkové efektivity řízení nákladů a výnosů spolu s možnými návrhy doporučení ke zlepšení hospodaření organizace.

Abstract:

ČERNÁ Markéta, *Analysis of Income and Expenditure of the Secondary Vocational School of Electrical Engineering Pilsen, contributory organization. Pilsen, 2019. 54 p.* Bachelor Thesis. University of West Bohemia in Pilsen. Faculty of Economics.

Keywords: allowance organization, financial management, costs, revenues, analysis

The presented work is focused on the analysis of incomes and expenditures, respectively costs and revenues of selected non-business subject Secondary vocational school of electrotechnical Pilsen, allowance organization in the selected period 2014-2018. The aim of the work is to evaluate financial management and evaluate the effectiveness of cost and revenue management through basic tools and selected indicators of financial analysis of the organization. The bachelor thesis is elaborated into the theoretical part, which then goes into the practical part. The theoretical part deals with general analysis of financial management of contributory organizations. The practical part is then focused on a specific contributory organization, its characteristics, legal status and accounting system. Subsequently, the cost-benefit analysis of the organization is carried out, along with financial analysis through tools and selected indicators. The conclusion of the thesis is devoted to the evaluation of the overall cost-benefit management together with suggestions for recommendations to improve the organization's performance.